

Evropská soutěž o nejlepší esej 2012 pro studenty středních a vysokých škol

vyhlášená europoslanci

Martinem Kastlerem, Spolkovým předsedou Ackermann-Gemeinde z Norimberka,
a Janem Březinou, bývalým hejtmánem Olomouckého kraje

**Téma: „Mocný soused. Očekávání východoevropských a
středoevropských států od Německa a německé evropské politiky.“**

---

3. místo: Filip Dembický

17 let, Gymnázium a SOŠ Orlová-Lutyně

Když se přestaneme navzájem osočovat, může být spolupráce o to přínosnější.

„Jednota nebude dosažena řečmi a rozhodováním většiny v parlamentě, ale krví a železem.“
Otto von Bismarck

Nejznámější citát prvního německého kancléře již svým pojetím vybízí k válce. Můžeme v něm spatřit znechucení z demokratických procesů, které sice dbají na právo nesouhlasit, ale jsou zdoluhavé a někdy kontraproduktivní. Bismarck sice hovoří o německém sjednocení, přesto můžeme jeho věty aplikovat i na diplomacii. Kdysi se zahraničně-politické problémy starého kontinentu řešily krví, železem, ale rozhodně ne diskusí a kulatým stolem. Je to logické, historie však plyne dál a víme, že vývoj demokracie ukázal podstatnou věc: válčí se proto, že spolu lidé nediskutují. Proč to ale píší?

Pro středoevropský a východoevropský prostor bylo Německo strašákem, obrem, velkým bratrem, ale i garantem mocenské rovnováhy. Připomeňme Svatou říši římskou národa německého, Německý spolek, Severoněmecký spolek, Německou říši, Výmarskou republiku i obávanou Třetí říši. Pro nás je Německo symbiotickým partnerem, rovněž však traumatizující velmocí. Pamatujeme na rány, které nám náš velký bratr uštědřil. Nezapomeneme na krutost německých vojáků a systematické vyhlazování politických nepřátel i nevinných lidí. Na druhou stranu, my rozhodně nejsme nevinným národem. Zůstat v minulosti a parazitovat na resentimentech je špatně. Minulost musíme analyzovat, přítomnost musíme žít a pracovat a budoucnost musíme připravovat. To platí i v případě

německé diplomacie vůči středoevropskému a východoevropskému prostoru. Dnes již nejsme *Drang nach Osten*, ale plnohodnotní partneři a spojenci. A proto bychom se měli patřičným způsobem chovat.

Ať už chceme, nebo nechceme, Německo zůstává důležitým hráčem v EU. Ignorovat německou politiku je pro českého (a slovenského, maďarského, polského rovněž) pozorovatele nepřipustná záležitost. To jsou však velmi obecné teze, se kterými lze souhlasit za každých okolností. Pojďme však konkrétně prozkoumat souvztažnosti mezi zahraniční politikou Spolkové republiky Německo a středoevropským prostorem.

Snaha euroatlantických mocností držet Německo při zemi měla své opodstatnění, ale v dnešní době přinesla zcela opačný efekt: frustraci Německa a zásadní změnu zahraničně-politické orientace (viz vztah kancléře Schrodera k válce v Iráku). Nalijme si čistého vína: středoevropský prostor již nehraje pro Německo zásadní roli. V dnešní době se zahraniční politika SRN soustřeďuje především na spolupráci s asijskými a euroasijskými zeměmi (Rusko, Čína, středoasijské země). To samozřejmě vedlo k prohlubování vztahů mezi Ruskem a Německem. Pro nás, středoevropany, je kooperace Ruska s Německem důležitá. Je zde snaha o mocenskou rovnováhu vůči USA a Číně. Je zde šance konečně se přestat orientovat na jednu velmoc a dokázat, že úlohu mostu mohou sehrát právě středoevropské státy. Most ve svém pojetí je šance ke sblížení, ke ztlumení nenávisti a předsudků v zahraniční politice. Proč bychom se měli stydět za tuto roli?

SRN se výrazně angažovala v přijetí středoevropských států do NATO a EU. Její pomoc k integraci těchto států nesmí být zapomenuta, proto v dnešní době, kdy se ČR odmítla připojit k fiskálnímu paktu EU, se cítím obzvlášť trapně: evropské státy pomáhaly s rekonstrukcí ČR po Sametové revoluci, přijaly nás do „velké, evropské rodiny“ a my si po 7 letech začneme hrát na všeználky a budeme Evropu poučovat o tom, co je správné a žádoucí! Nevděčnost? Nezodpovědnost? Nejspíš obojí.

Pokud se jedná o vztahy česko-německé, po roce 1991 došlo k mnohým významným krokům, které pomohly ke sblížení obou historicky traumatizovaných národů. Rok 1997 se zapíše jako rok Česko-německé deklarace, která dodnes budí vášně na obou stranách. Čeští nacionalisté samozřejmě nikdy nepřestanou křičet hesla o německé šikaně a revanšismu Landsmanschaftu. Ano, revanšismus ještě v německé politice přežívá, ale v zakrslé formě: hlasy sudeto-německých voličů se snaží získat populističtí politici (viz Edmund Stoiber), přesto by nikdo z nich své sliby o prolomení Benešových dekretů nesplnil. Stejná premisa platí i na Pražském hradě, ze kterého se v poslední době, v souvislosti s Lisabonskou smlouvou, ozývají hesla o návratu páté kolony Třetí říše a prolomení Benešových dekretů díky již zmíněné Lisabonské smlouvě.

Dle mého názoru, pokud chceme upřímně a jasně spolupracovat s Německem, nemůžeme plakat nad rozlitym mlékem a tvrdit, jak nám Německo ubližovalo. Měli bychom se oprostít od zkratkovitých hesel. Přestaňme poslouchat nacionalistické populisty na obou stranách řeky, jejich společným jmenovatelem je nenávist a touha po moci, ne spravedlivý výklad dějin. Netroufám si tvrdit, že nás čeká další válka, ale diplomacie je obecně umění chladných hlav, ne horkokrevných politiků. Neočekávejme, ale uskutečňujme. Kdo chce brát, musí také něco dát. Spolupráce i zodpovědnost – to by měla být základní teze vztahů mezi mocnostmi a jejich malými sousedy.